

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע | יו"ל ע"י מכון "מעדני אשר" - בית שמש

פרשת ואתחנן-נחמו תשפ"ב | גליון תתקי"א (שנה י"ט)

ובחפץ חיים שמירת הלשון חלק א' שער הזכירה פרק ז' בהג"ה **כתב וז"ל** וראה אחי דבר פלא בענין הבל פיהם של תנוקות של בית רבן אף דאין להם שום קדושת מחשבה ודביקות לה' בעת דיבורם, עכ"ז העולם קיים על הבל פיהם זה ולמה זה דומה, לעני אחד שמצא אבן טובה ויקרה אשר סגולתה רבה מאד לכמה ענינים ואינה נמצאת רק בכתרי המלכים, ונודע דבר זה למלך והעשירו בעושר גדול. והנה העני ההוא שמצאה אף שהוא אינו יכול להשיג בחכמתו את גודל הסגולה של האבן, עם כל זה גודל טובתה של האבן בעצמותה וגודל אורה הסבה לו את כל הטוב ההוא שנעשה שר וחשוב בעיני המלך, כן הדבר ממש בענייני תורת אלקים חיים, שאין צריך האדם שרוצה להתקדש על ידה הכנה רבה שתתקדש על ידו, כי היא בעצמותה קדושה ונוראה עד מאוד.

על מה סמכו העולם לקחת ילדים להלויות של גדולי ישראל

הרי אסור לבטל תינוקות של בית רבן להלויות המת?

הנה כתב הטור יורה דעה סימן שס"א שאביו הרא"ש מו"ק פרק ג' ס"ק ס"א מביא בשם הרב רבינו יום טוב מיוני שאע"פ דקימ"ל מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת, מ"מ תינוקות של בית רבן אינן מבטלין בשביל הוצאת המת, שהרי אין מבטלין תורה אפילו לבנין בית המקדש.

והלבוש יורה דעה סימן שס"א סעיף א' **כתב טעם אחר** וז"ל ותינוקות של בית רבן אין מבטלין כלל שהרי הם אינם מתעסקין עמו.

ובש"ך תמה על זה: דהא אין מבטלין אותו אפילו להוצאת המת.

ובים של שלמה כתובות פרק ב' ס"ה ה' **כתב דלמאן דמתני ומלמד עם אחרים אפילו תינוקות ראוי לבטלן לכבודו.**

ובשו"ת שלמת חיים יורה דעה סימן קצ"ב נשאל על מה סמכו העולם שלפעמים שמבטלין תינוקות של בית רבן להלויות גדול בתורה שמת, הרי קימ"ל שאין מבטלין תלמוד תורה של תינוקות של בית רבן להוצאת המת.

ומסיק: הנח להם לישראל, מסתמא הנהיגו ע"פ גדולי הדור שלפנינו לכבודה של תורה, דבלאו הכי אין נזהרים בכמה ימים, שלא הונח ע"פ דין לבטל כ"א בערב יו"ט וערב שבת סמוך לחשכה, כנראה שהותר ג"כ ע"פ גדולים שראו בזה להקל.

איך יכול להיות שלימוד התורה של תינוקות שאינם מצוים מחזיק את העולם יותר משל גדולים שמצוים?

בפרשת וז' ושנתם לבניך ודברת בם וכו'.

איתא בגמ' שבת קי"ט עמוד ב' אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן, אמר ליה רב פפא לאבבי דידי ודיך מאי, אמר ליה אינו דומה הבל שיש בו חטא, להבל שאין בו חטא.

ובש"ך על התורה כתב דבר נפלא דלכן הניחו את הכרובים בצורת תינוק על הלוחות: להודיע שעיקר התורה הוא לימוד התינוקות, שנאמר תהלים ח"ג מפי עוללים ויונקים יסדת עוז, ואם אין גדיים אין תיישים, ולזה היו על הכפורת, והלוחות למטה מהכפורת, לומר שעיקר לימוד התורה הוא לימוד התינוקות שעליו עולם עומד בהבל פיהם הבל שאין בו חטא, זהו פורשי כנפים למעלה, שמלמדים זכות על כל ישראל בהבל פיהם שעולה למעלה.

יש להקשות: כיון דקטן אינו מצווה ואינו מקיים כלל מצוה מהתורה כשלומד, איך יהיה כחו יפה כל כך שהעולם יהיה עומד עליהם, כך מקשה בשו"ת מהר"ם שיק אור"ח סימן של"ט, וכן בשו"ת ארץ צבי חלק א' סימן ט"ז מהרה"ק מקוז'גלוב זצ"ל, וכן בספר משנת אהרן.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה שכתב האבני נזר יו"ד ח"ב סימן של"ט סק"ט דקטן הנימול חשיב הוא עצמו מתחייב במצות מילה ומקיים המצוה, דלפי"ז י"ל דה"ה כל מצות האב על הבן גם הבן עצמו מצווה ומקיים מצוה, וא"כ אפשר דקטן מקיים מצוה דאורייתא בת"ת כיון דמצוה על אביו ללמדו, ולפי הנ"ל אתי שפיר מדוע כוחם גדול, כך כתב בשו"ת ארץ צבי חלק א' סימן ט"ז מהרה"ק מקוז'גלוב זצ"ל.

ב. ע"פ מה שכתב בפירושו הרי"ף על העין יעקב שאילו לא היה היסוד של כל תלמיד חכם מוסד על התורה שלמד בהיותו תינוק של בית רבן לא היתה תורתו מתקבלת, לפי שאם התחיל ללמוד תורה לאחר שהגדיל יש באותה תורה חלאת הרהורי עבירה שאין אדם ניצול מהם ואינה תורה נקייה, אבל מכיון שכל אדם בקטנותו קודם שהגיע לכלל גדול כבר למד תורה בעודנו קטן והיתה תורה נקייה הבל שאין בו חטא, וכשהגיע אח"כ לכלל עונשין קדמה לו התורה שלמד, וקימ"ל עבירה אין מכבה תורה, וכאן שקדמה בידו תורה טהורה, כל עבירות שלאחר כן לא יוכלו לכבות מי התורה שלמד, ונמצא שאין העולם מתקיים אלא בשביל התורה שלמדו בהיותם תינוקות של בית רבן, זהו שנאמר מפי עוללים ויונקים יסדת עוז, שהכוונה שיסוד שיש בכל אדם מזמן שהיה עולל ולמד תורה בבית רבו, הוא יסוד חזק לעמוד עליו עוז התורה, לפי הנ"ל אתי שפיר, מעדני אשר.

גליון זה נודב לרגל שמחת נישואי ידידינו הבה"ח המופלג בתור"ש כמר **יואל רוזנאי** נ"ו בית שמש מבחירי ישיבת סאטמאר קוממות עב"ג תח"ל במז"ט יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יהא בנין עדי עד ויזכו לדורות ישרים מבורכים

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג **יחיאל דוד בירנבוים** שליט"א שיכון סקווירא לעילוי נשמת אמו האשה החשובה והצנועה נפלאת בחסידה ובתואר מדותיה מרת **שינדל** בת מוה"ר **יחיאל הכהן** ע"ה נפטרה יום חמשה עשר באב תשנ"א ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו לעילוי נשמת רבן של האדמו"ר הרה"ק רבי **אהרן מבעלזא זצוק"ל** לרגל יום ההילולא כ"א אב ת.נ.צ.ב.ה. יהא רעוא שזכותו הגדול של מרן תגן עליו להתברך בכל מילי דמיטב

איך שייך ציווי על אהבת ה' הרי זה דבר התלוי בטבע האדם?

בפרשתן ואהבת את ה' אלהיך.

הנה בשפת אמת בפרשתן מקשה על מצות ואהבת וכדומה איך שייך ציווי בדבר התלוי בטבע.

ומתוך ככמה אופנים בפרשתן:

א. באמת אהבת השי"ת תקועה בלב איש ישראל משעת קבלת התורה כשאמר הקדוש ברוך הוא אנכי ה' אלקיך, ועל זה עצמו כתיב ואהבת את ה' אלקיך שקבלת בסיני, ועל זה כתיב מים רבים לא יוכלו לכבות כו' האהבה, והיא התורה, שיש בכל נפש ישראל אותיות התורה רק שצריך לעורר אלה הכחות בעבודת ה', במחשבה דיבור מעשה, כמו שכתוב והיו הדברים כו' על לבבך במחשבה ורצון, ודברת ושנתתם בדיבור וקשרתם וכתבתם במעשה, כך תירץ השפת אמת בפרשתן שנת תרמ"ז ד"ה בענין זכור.

ב. הקושיא היא עצמה התירוץ, שמזה נלמד שיש בטבע כל איש ישראל לאהוב להשי"ת בכל לבו ונפשו ורק שנטמן בעומק הלב וע"י הרצון והתשוקה למצוא זאת האהבה ע"ז נאמר יגעתי ומצאתי וכו', כך תירץ השפת אמת בפרשתן שנת תרל"ד ד"ה קושיית המפרשים.

ג. בוודאי להנטבעים בטבע היא קושיא, אבל בני"ה הם מוכנים למסור נפשם למעלה מן הטבע, ובאמת כפי מציאת מסירת נפש באיש ישראל כך גדר האהבה אצלו, ולכן אחר מס"נ באחד כתיב ואהבת, ובאמת בעוה"ז יש אהבות רבות כ"א לפי טבעו, אבל אהבה אמיתית בעצם צריך להיות בכל ברי' להיות נמשך אחר בוראו והיא אהבה בעצם אך הקדוש ברוך הוא הסתיר האמת ע"י התלבשות כ"ד בטבע, והרצונות המסתעפים ע"י הטבע מסתירין רצון האמת, ועל זה אמרו בטל רצונך מפני רצונו פירוש כדי שיתגלה לך רצון האמת אליו ית"ש, וכן הפי' מסירת נפש נפש הוא רצון, וע"י ביטול הרצונות שלא לה' המה, אז זוכה להתגלות רצון האמת כך תירץ שפת אמת בפרשתן שנת תרנ"ג ד"ה פרשת שמע.

ד. האמרי אמת שבת תשובה מתוך ישראל יש להם בעצם אהבה בתולדה כמו אהבת אב לבן ובן לאב וזאת אין הגוים מבינים

ה. בתפארת שלמה פרשת כי תצא כתב על ענין אהבת הבורא כבר האריכו הראשונים ז"ל איך שייך שום השתוות אהבה להבורא ב"ה כמבואר ברמב"ם ז"ל אך כבר בארנו מה שתקנו חז"ל בתפלת שחרית הבוחר בעמו ישראל באהבה וכן בערבית אוהב עמו ישראל, כי הנה השי"ת אוהב עמו ישראל ומזריח בהם קרן אהבתו אליהם דוגמת אהבת האב לבנו שהוא מקדים לו להראות לו חיבתו ועי"ז הוא כמים הפנים אל פנים למטה ביתר שאת ויתר עוז באתערותא דלתתא. ולזה קודם ק"ש תקנו אנשי כנה"ג לברך כן הבוחר בעמו ישראל באהבה כי עיקר הבחירה למדת האהבה היא ע"י ההתעוררת שלמעלה שנטוע להם בלבבם כאלו היו יכולים לאהוב אותו ית"ש ואח"כ מתיחדים ביחוד שמע וכו' ואהבת וגו'.

הקורא קריאת שמע ואינו אוהב את הקב"ה

האם הוא כאלו מעיד עדות שקר בעצמו?

יש לחקור מי שאין לו רח"ל אהבת ה' האם יש לו איסור לקרוא קריאת שמע והוא כאלו מעיד עדות שקר.

הנה החפץ חיים שמירת הלשון חלק ב' חתימת הספר פרק ב'.

עורר נקודה חשובה שצריך מאוד לזיזה: דהנה איתא בגמרא ברכות י"ד ב' אמר עולא כל הקורא קריאת שמע בלי תפילין כאלו מעיד עדות שקר בעצמו, דהיינו שאומר וקשרתם והוא אינו קושר, ואף שבדעתו לקשור אחר כך, אינו מועיל לזה, כיון שאינו קושר תיכף, ולכאורה פשוט דהוא הדין כשאומר ואהבת את ה' אלקיך וגו' יראה להכניס אהבת ה' יתברך בלבנו, והיינו כמו שכתב בחובת הלבבות שער אהבת ה' פ"ג שיתבונן בגדולת הבורא ורוממותו שהוא מחיה כל העולמות ובהיפוך קטנות ערך נפשו וזעירותו וזולתו, ואח"כ יכיר רב טוב הבורא עליו בהתמדת טובותיו מיום היותו על הארץ לא לפי מעשיו, ומסתיר עונותיו מבני אדם ומאריך לו. ואם קשה לו לכוין כל זה בעת קריאת שמע יראה להתבונן בכל זה עכ"פ פעם אחת ביום, דכי בשביל שהיא מצוה תדירית שאינה תלויה בזמן כידוע, תהיה נגרעת שלא יראו לקיים אותה עכ"פ פעם אחת ביום, וטוב שיראה להתבונן בזה אחר התפלה קודם שיכנס לביתו לאכול, ודומיא שאר מצות המוטלות על האדם כמו תפילין או לולב ומיניו בחג הסוכות דאינו אוכל קודם שמקיימן, כמבואר בסימן תרנ"ב ובסימן רל"ה עיין שם.

האם יש חיוב לאדם לגרום שאחרים יאהבו את הקב"ה?

בפרשתן ואהבת את ה' אלהיך.

ובספרי בפרשתן פ"סא ל"ב איתא ואהבת את ה' אלהיך, אהבה על הבריות כאברהם אביך כענין שנאמר בראשית י"ב ה' "וזאת הנפש אשר עשו בחרן" והלא אם מתכנסים כל באי העולם לבראות יתוש אחד ולהכניס בו נשמה אינם יכולים, אלא מלמד שהיה אברהם אבינו מגייר ומכניסים תחת כנפי השכינה.

ובספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ג' הביא את הספרי והסביר את הכוונה וז"ל כמו שאברהם בעבור שהיה אוהב השם כמו שהעיד הכתוב ישע"י מ"א "אברהם אוהבי" שהיה גם כן לגודל השגתו דרש האנשים אל האמונה מחוזק אהבתו, כן אתה אהוב אותו עד שתדרוש האנשים אליו.

ובגמ' יומא פ"ו עמוד א' "ואהבת את ה' אלהיך" שהיא שם שמים מתאהב על ידך, שהיא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה, אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר, אבל מי שקורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ואין משאו ומתנו באמונה, ואין דבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אוי לו לפלוני שלמד תורה, אוי לו לאביו שלמדו תורה, אוי לו לרבו שלמדו תורה, פלוני שלמד תורה ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכוערין דרכיו, ועליו הכתוב אומר באמר להם עם ה' אלה ומארצו יצאו.

ובחפץ חיים בספרו חומת הדת פרק ט"ו התורה אמרה ואהבת את ה' אלקיך, ולא כתיב תאהב את ה' אלקיך, והוא להורות שתאהב אותו על אחרים וכדאיתא בספרי, והנה באיזה אופן נוכל לבוא למדה הקדושה הזו שנאהב אותו על אחרים, וסיים הכתוב והיו הדברים האלה וגו' על לבבך, היינו שתדע בעצמך את התורה והיו על לבבך, וידוע שהתורה נמשלה לאש ממש, ויהיה בכחך לעורר רגש קדושת אור התורה גם על אחרים, מה שאין כן כשלא תלמד בעצמך לא יהיה בכחך לעורר אהבת ה' על אחרים, א"כ נמצא דיש כמה אופנים איך שאפשר לקיים את המצוה לגרום לאחרים שיאהבו את ה'.

"חמשה עשר מי יודעי"
הודעה משמחת לרובבות הקוראים ברחבי תבל
לאחר מאות פניות בשבעות אחרונים
לרכישת ספרי מעדני אשר שכבשו את כותלי המזרח
של לומדי התורה ומבקשיה
לצערנו ולשמחתנו אין להשיג דרכנו את ספרי המכון
לאחר שאלו מהשוק עקב הביקוש הרב
ואיש בשורה אנחנו
שבקרוב אי"ה יצא לאור ספר החמשה עשר במספר
"ספר מעדני אשר עניני חנוכה"
מאות חקירות הלכתיות בהלכה ואגדה בעניני חנוכה
מהדורת ידידנו הרב **יצחק איזיק ראבין שליט"א** ליקווד
שמזכה אותנו במהדורא שלישיית של ספרי המכון
מי שמעונין להנציח את קרובו ולהאיר את נשמתם באור התורה הנצחית
שיפנה למשרדי המכון

קול המעדנים
"ישיבת מתיבתא בית ישראל דחסידי גור בארא פארק"
שהתקיימה באולמי בית מלכה בירושלים
"ישיבת טל תורה בני ברק מעמד כבוד התורה"
שהתקיימה בהיכל הישיבה
בהשתתפות ראש הישיבה הגאון רבי צבי כץ שליט"א
"תלמוד תורה בעלזא ירושלים מעמד כבוד התורה"
שהתקיימה בהיכל בית המדרש הגדול של הת"ת
"מגבית חירום לבניית בית המקדש"
למאות ילדים משכונת מנחת יצחק בירושלים ותנובה
שהתקיימה בבית המדרש המרכזי מגדנות אליהו בירושלים

בפרשתן ה'ט"ו כבד את אביך ואת אמך כאשר צוך ה' למען יאריכון ימיך.

יש לחקור כשמדברים עם האב או אמא היאך היא הדרך המובחרת לדבר אל ההורים, האם בלשון נוכח דהיינו אתה רוצה, או עדיף לומר בגוף שלישי כגון האם אבא רוצה.

הנה בספר תורת משה לרבינו החתם סופר זצוק"ל פרשת תולדות ד"ה קום נא הביא בשם הג"ר נתן הכהן אדלר זצוק"ל שיעקב אמר לאביו בלשון נוכח קום נא כדרך שבני ישראל מדברים אל אבותיהם מאז, אבל עשיו היה מדבר עם אביו בלשון נסתר יקום אבי כדרך שהנכרים מדברים, והסביר החת"ס דלשון נוכח מורה על קרבות ודיבוק, כמו שאנו מדברים אל השי"ת שאנו דבוקים בו וכנאמר ואתם הדבקים בה' אלקיכם, ועל כן ישראל שמדובקים זה בזה כגוף אחד וברא מזוכה אבא, לכך מדברים בלשון נוכח, אבל לשון נסתר היינו כאילו אינו כדאי לדבר עמו אלא כאילו מדבר לאחר.

וכן בספר לקוטי חבר בן חיים לתלמידו של החתם סופר הג"ר חזקיה פיביל פלוט"ז ח"א דף ח' ע"א כתב ג"כ בשם רבו החת"ס, שאמר בשם רבו הג"ר נתן אדלר ז"ל, אשר מימות יעקב ועשיו נתהווה ענין הנהוג בינינו עם ישראל, אשר הבנים ידברו עם אביהם בלשון נוכח, ואצל בני עשיו ידברו עם אביהם בלשון נסתר, כי כן מורים הכתובים שיעקב אמר קום נא אבי ועשיו אמר יקום נא אבי.

וכעין זה כתב הג"ר ישראל דוד מרגליות יפה תלמיד החת"ס ז"ל בספרו יפיה לקץ פרשת תולדות בשם מורו החת"ס, כי יעקב דיבר עם אביו בלשון נוכח בלשון אתה כמו שנהגים עד היום בני ישראל הצדיקים, ולא כן עשיו דיבר עם אביו בלשון נסתר יקום אבי ויאכל, ולכן המדבר עם אבותיו בלשון אתה הוא הולך בדרך אבינו יעקב, והמדבר עמהם בלשון נסתר הוא הולך בדרך עשיו, והטעם יען כי גם אנחנו מדברים בתפלתנו להקב"ה בלשון אתה, כי המדבר בלשון נסתר נראה כאומר שאין אנכי ראוי לדבר עמך זולת ע"י ממוצע, ולכן ידבר עמו כאילו מדבר להממוצע, והקב"ה אסר לנו לעשות ממוצע בינו ובין ישראל, כאמור לא יהיה לך אלהים אחרים על פני ונאמר כה' אלקינו בכל קראנו אליו, לכן חייבים אנחנו לדבר בלשון אתה, וכן האב הלא מצווה ועומד ללמד בעצמו את בנו ולכן ידבר עמו ג"כ בלשון אתה.

ובשו"ת להורות נתן חלק י"ד סימן י"ד הביא את כל הדברים של החתם סופר ותלמידיו, ומסיק אולם נראה דאע"ג דמנהג ישראל לדבר לאביו בלשון נוכח להראות קרבות, מ"מ נכון להקדים לומר אבא, וכדמצינו ביעקב שאמר תולדות כ"ז י"ח "ויאמר אל אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר יעקב אל אביו וגו' קום נא שבה", הרי שהקדים לומר לאביו "אבי", לא כן עשיו שאמר רק יקום אבי, וכן נראה בזהר פרשת תולדות קמ"ד ע"א וז"ל "יקום אבי, תא חזי מה בין יעקב לעשיו, יעקב אמר בכסיפו דאבוי בענוה מה כתיב ויבוא אל אביו ויאמר אבי, מה בין האי להאי, אלא דלא בעא לאזדעזעא ליה מליל בלשון תחנונים קום נא שבה ואכלה מצידו, ועשיו אמר יקום אבי כמאן דלא מליל עמיה". ויתכן דמכאן מקור דברי הג"ר נתן אדלר ז"ל. וחזינו דיעקב אבינו אף שאמר קום נא, מכל מקום הקדים לומר אבי, וגם אמר לשון נא. וא"כ כשידבר לאביו בלשון נוכח ראוי שיאמר אבא וכן בלשון נא.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן
משיב כהלכה שינון ודיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משרוע ומשנה ברורה

שאלות בעניני הפרשה

- א] כיבוד אר"א- יש לעיין. יש להסתפק במי שלא כיבד את הוריו (ולא שפגע בהם, אלא לא קיים את החיוב המיוחד שיש באב ואם) האם כשחוזר בתשובה צריך לבקש מחילה מהוריו, או דסגי שחוזר בתשובה כלפי שמיא?
- ב] חידה. איזה מצוה דאורייתא מבטל מי שקובע מחשבתו בעניינים גשמיים ובהבלי העולם לא לשם שמים רק להנות בהם לבד?
- ג] מצוות ת"ת-צ"ע. הנה כ' בספר החינוך (מצוה ת"ט) לגבי מצוות ת"ת, "מצות עשה ללמוד חממת התורה וללמודה, כלומר כיצד נעשה המצוות ונשמור ממה שמענו האל ממנו, ולדעת גם כן משפטי התורה על כיוון האמת", והנה משמע מכל דבריו שכל המצוה ללמוד תורה הוא רק בכדי לדעת כיצד לעשות המצוות, וצ"ע הרי ידוע מכל רבותינו שיש מצוה ג"כ של ת"ת בעצם ואפילו לא בשביל לדעת איך לעשות, וגם כל מה שלא נוהג היום לא יהיה מצוה ללמוד לפי דבריו וצ"ע ג'.
- ד] יש לחקור. האם יש איסור לשבח גוי, שאינו עובד ע"ז?
- ה] לא תחמוד-צ"ע. המשדל את חבריו למכור לו מחסן שיש לו בקומת הקרקע, שצמוד לדירתו כדי שיוכל להרחיב בה דירתו, האם עובר בלא תחמוד?
- ו] לא תחמוד בקונה. צ"ע אם משדל את המוכר למכור לו בזול האם עובר באיסור לא תחמוד, מכיון שהחפץ שוויו יותר, ומשדל את המוכר ליתן לו בפתוח מהמחיר שלו, וכלפי זה למה שלא ייחשב כחומד ממון חבריו?

שאלות בהלכות שבת

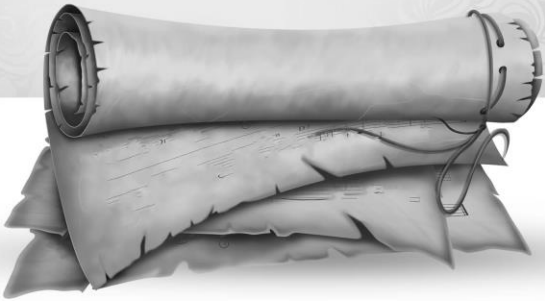
- ז]- הטמנה בשבת, חידוד. במהלך סעודת ליל שבת שאל דוד את בני משפחתו שאלה ששאל הרבי שלו מתלמוד תורה 'דעת זקנים' את התלמידים: איך יתכן שבאותו בית, לאחד הבנים יהיה מותר לכתחילה להטמין בשבת חלה חמימה כדי שלא יתקרר ולגרום לה אפילו שתתחמם בהטמנה זו, ולאחיו יהיה אסור? (ההטמנה באותו מקום בדיוק, הטמנה מכל צדדיה, אותו סוג של חלה, ההיתר הוא גם לבני ספרד וגם לבני אשכנז).
- ח] שאלה- נתינת תבלינים בתה. בסוף סעודת ליל שבת הגישה הגב' דויטש כוסות תה חמים לשולחן השבת, יחד איתם הניחה על השולחן זנגוויל וקינמון טחונים דק. האם מותר להוסיף את התבלינים לכוס התה בהנחה שכוס התה הוא כלי שני והתה חם בחום שהיד סולדת בו?
- ט] שאלה- דין חמין על פלטה שהודלקה בשוגג. שמעון ראה בליל שבת שהפלטה החשמלית אינה דולקת למרות שהתקע שלה נמצא בתוך השקע. שמעון נתן מכה במרפקו לתקע (חשב שמוחר להדליק בשינוי) והפלטה נדלקה. על הפלטה עמד סיר החמין המיועד לסעודת יום השבת, שהיה חם יותר מיד סולדת, מבושל כל צורכו ומצטמק ויפה לו. בשבת בבוקר הגיעו לבית משפ' שמעון אורחים לא צפויים. האם מותר לשמעון, לבני ביתו, ולאורחים לאכול מהחמין?
- י] שאלה אכילת בשר בשבת. הרב כהן החליט שלא יאכל דגים ובשר בסעודת ליל שבת ובסעודת יום השבת, ויסתפק באכילת שפע הסלטים שאשתו מגישה לשולחן. האם מותר לו, והאם נכון לנהוג כך? (כדי לאכול מאכל חם בשבת, מחמם הרב כהן את החלות של שבת על גבי כלי שעומד על השלטה ושונה שתייה חמה).

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולחן להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ וישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו, [לחברים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזה"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח אלול

מכתבים למערכת

איך אמרנו בנמל כל התמאבל על ירושלים וזכרם וראים שמחתה הרי היו הרבה צדיקים שנתאבלו ולא זכו לכך
מה שהקשתם בשם הראשונים על המאמר חז"ל זכירת ירושלים בל המתאבל על ירושלים וזכה ורואה בשמחתה, ולכאורה הרי היו הרבה צדיקים שהתאבלו על ירושלים ולא זכו לכך, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג שמחה מנחם קרקובסקי שליט"א בני ברק משמש בקודש אצל כל מין קורא אדמו"ר הברכת משה' מעליב ז"ע נראה להעיר, דשמורה ביכרוני שיחה קדושה שזכיתי לשמוע בקודש פנימה מפי כ"ק מרן אדמו"ר הברכת משה' מעליב ז"ע, הדבר היה בערוב ימיו של הרבי ז"ע, לאחר שנחלה ל"ע במחלת השיתוק, באחד מלילות שבת קודש, בהיותי עם הרבי ז"ע בחדרו לאחר שסיימו הציבור להתפלל תפילת מעריב, נוכחתי שהוא שרוי ומתעמק בשרעפים עמוקים, ולפתע פנה אליי ואמר לי כדברים האלו "איך האב געטראכט, התבוננתי והתעמקתי בדבר, לכאורה הרי בכל הדורות היו כל כך הרבה צדיקים וקדושים שהתאבלו וצטערו בצער שכינתא בגלותא אלע דורות איז געווען צדיקים וזאס האבן מתאבל געווען אויף משיח, וכי ייתכן שאנו, בני דור עקבתא דמשיחא, נזכה להיות ולחיות בשמחה הגדולה שתהיה בעת ביאת משיח צדקנו, ואילו כל אותם ראשונים כמלאכים לא יזכו להשתתף בשמחה זו, א"כ לקתה מידת הדין, אלא, עלה בדעתך, שאותם הצדיקים הקדמונים שהתאבלו בכל הדורות על החורבן, הם יקיצו וירגנו בתחיית המתים מיוחדת עווד לפני ביאת המשיח (ולפי תחיית המתים הגדולה שתהיה אחר כך), כדי שיוזכו להיות כאן לשמוע את התגלות משיח צדקנו, וסיים רבינו ז"ע במילים אלו משיח קומט שוין, משיח הנה כבר בא, וועט מען קענען זעהן דעם זיידן, איז נזכר שכן להתראות עם זקני הרה"ק ר' יוד צבי שלמה מעליב ז"ע (יודעת ומפורסמת התקשורת והצנזורה של רבני ליקונו הקדוש הרה"ק שעל רבני נחמד ולא הסת' דעתו פנעט לרענע בל מייז), את הדברים האלו התבטא רבינו ז"ע באוונתי בליל שבת לאחר התפילה, כשיצא רבינו לעריכת הלוחן הטהור ספירתו לידיד הרה"ק ר' יום טוב קראסניאנסקי שליט"א, אלא, עלה בדעתך, שאותם הצדיקים הנפלאים ששמעתי מרבינו בחדרו, והוא בשמעו זאת נענה וצ"ע על אתר לפני דברי קדושי אילור דברי הגמ' סנהדרין א"ב תנא דבי אליהו צדיקים שעתידי הקדוש ברוך הוא להחיותהו האינו חוזרין לעפרן שפאן עמך, והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחייה בירושלים מה קדוש שלום לעולם קיים אם לא לעולם קיימין, וברשי"ט "שעתידי שיהיה ר"ל דצדיקים גדולים ויהי מיד לעת ביאת המשיח, וכיון דלימות המשיח לבשר בתקין עליהם עד שיחיו לעתיד לבא" וממשיכה הגמרא, אלא תאמר אותן אלף שנים שכתבי הקב"ה לאחד שבו את עולמנו, שנאמר 'ונשגב ה' לבדו ביום ההוא', צדיקים מה הם עושים, הקב"ה עושה להם כנפיים כנשרים ושטין על פני המים, ובערוך לנ"ר מבאר דברי הגמרא דיש ב' זמנים לתחיית המתים, אחד בזמן משיח ואחד לעתיד לבא, ובתחיה של ימות המשיח יקומו הצדיקים הגדולים, וכתוב וזה לזונו, דמה שנאמר כאן בגמרא "קאי על ובתחיה שחיוו עלת ביאת המשיח כדאמרו ר"ל דצדיקים גדולים ויהי מיד לעת ביאת המשיח, וכיון דלימות המשיח יהיה העולם כמנהגו באכילה ושתיה כו', ע"כ תהיה התחיה או שחיוו בגוף מבשר ודם ולא תהיה רוחני כמו לעת תחיית המתים, שאף שתהיה בגוף ונשמח ע"כ"ו גם הגוף יהיה רוחני כו', ולכן שפיר קמ"ל דגם אותם הצדיקים לאחר שחיוו בגוף של בשר לא יחזרו לעפרן, אלא הבשר מתקיים עליהם מתת שיקומו לילות המשיח עד שתהיה עת התחיה לכל לעתיד לבא, ואז גם להם יתחלף הגוף של בשר לגוף רוחני אבל לא יחזרו לעפרן אעפ"י שחיוו שנית בתחלף גופם", והן הן הדברים שאמר רבינו הברכת משה' ז"ע שיעוד לפני ביאת גוא"צ יקומו לתחייה כל הצדיקים הגדולים שהתאבלו על הגלות והחורבן, שעליהם אמרו חז"ל צדיקים שעתידי הקב"ה להחיותן וכו' כדי שיוזכו לראות בביאת משיח צדקנו ואיז יתקיים בהם 'כל המתאבל על ירושלים וזכה ורואה בשמחתה, ולאחר שיבוא משיח תהיה עוד תחיית המתים השנייה שאז יקיצו וירגנו על שזכנו עפר במהרה בימינו אכ"י".

הרה"ג נתנאל קדוש שליט"א

הרה"ג משה יהודה הכהן ראטה שליט"א ירושלים

נראה להעיר מדברי הריב"ט אביבא ר"ע הכתוב ותהי עונותם על עצמותם, שאין לעצמותיה תחייה בתחיית המתים להיות בבנין בית המקדש, שהוה תחיית המתים לאותן שמתו בגלות חיובי לישועה, שעליהם אמר הכתוב אשרי המכה יגיע למים, דהיינו שתהיה תחיית המתים מיוחדת לאלו שהתאבלו על ירושלים ומתו בגולה, כדי שיוזכו לראות בשמחתה, ומי שאינו מתאבל על ירושלים אין לעצמותיה תחייה בתחיית המתים המיוחדת למתאבלים על ירושלים.

האם במוצאי תשעה באב מותר לכל אחד לאכול בשר משום דסיים לקרוא מגילת איכה

מה שהקשתם לפני מה שכנחו הפוסקים דבעבודת סיום מותר לאכול בשר במוצאי תשעה באב, א"כ שיהא מותר לכל להידי לאכול בשר, שהרי סיום ספר של נ"ך נמי נחשב לסיום, והרי כל יהודי סיים מגילת איכה, הבאתם מאחד הצדיקים שהיה אוכל על סמך זה, ותרצתם.

הגאון רבי שמשון בלומנטל שליט"א רב בישיבת צאנז נתיב, ובבית המדרש של בית חולים לניאד

נראה לתרץ, דהנה ההיתר לאכול בשר בעת סיום מסכתא זה רק מומתת השמחה של מצוה הגדולה שזכה לסיים מסכתא ודאמרי אברי עבידאנז וימא טובא וכי"ל אכל אחר קריאת מגילת איכה שכולו צער ויגון וכאב על הצרות הגדולות שהיו יחד עם החורבן בית המקדש, ודאי שזה מביא היפך של שמחה, ומהאי טעמא קורין אותה בליל תשעה באב כדי לרומם ב"ע וצער על חורבן בית המקדש, ואין יאמר שיעירבו לו בשר ויין אחר קריאת מגילת איכה, ומה שחביב השמחות מלכך כן סמך על זה ואל בשר במוצאי תשעה באב, שלומר דצדיקים גדולים שאני כ"י הם ראו בתוך מגילת איכה גם את הנחמה ואת הטוב הגנוז בגוויהו כידוע ממנה צדיקים שבתשעה באב אחר חצות היום ראו עלהם פנים של רוגע ונחמה, וע"פ המבואר באר"י"ט משיח נולד בתשעה באב אחר חצות, וצדיקים הראו כל הפנימיות שלהם סבה לרוע, וכפי מה שצדיקים ידעו להמתיק גם את פסוקי התוכחה שבתורה.

הרה"ג רבי אהרן הכהן בני משה קוליק שליט"א

נראה להעיר, דבש"ת אגרות משה אה"ח ח"ב סי' ע"ד דחה את ההוכחה שהבאתם מהפני יהושע בן נון דר' יוחנן כד הוא מסיים ספרא דאיוב, וכתב הפנ"י דסיום ספר מקרא נמי נחשב סעודת סיום, דהנה מלמוד ר' יוחנן ספרא דאיוב איז ראייה לעובדא דידן שלומדן רק לפי פשוטת הקרא שלא בעיון גדול בעומק הדברים ואף בשלומדים עם פרש"י או מפורש אחר, נמי דיעו שאין לאמוד בשיתם הלב ומחשבתו כמו בלמוד משנה וגמ', ולא דמי ללימוד רבי יוחנן לתלמידיו שהיה דורש כל תיבה ואומר וקרי וכתבי שזיה עיקר תורה שבע"פ לדרוש הקרא איז להלכה בין לאגדתא כסיים מלמוד ספר מקרא זה הוא עוד יותר ראי להחשיב סעודת מצוה מסיום מסכת הכמפורש כן שם בפנ"י שכתב כסיים ספרא דאיוב לר' יוחנן הוא עוד כ"ש מסיים מסכת שנחשב סעודת מצוה.

האם ילדים יש להם חיוב לעשות הבדלה לפני שאוכלים בתשעה באב שנדחה ליום ראשון

מה שהבאתם בשם שו"ת שבט הלוי חלק ז סי' ע"ז שני טעמים לחייב קטן בהבדלה.

הרה"ג יששכר דוב אסטריכער שליט"א בית שמש

נראה להעיר, דבש"ת אגרות משה אה"ח ח"ב סי' ע"ד דחה את ההוכחה שהבאתם מהפני יהושע בן נון דר' יוחנן כד הוא מסיים ספרא דאיוב, וכתב הפנ"י דסיום ספר מקרא נמי נחשב סעודת סיום, דהנה מלמוד ר' יוחנן ספרא דאיוב איז ראייה לעובדא דידן שלומדן רק לפי פשוטת הקרא שלא בעיון גדול בעומק הדברים ואף בשלומדים עם פרש"י או מפורש אחר, נמי דיעו שאין לאמוד בשיתם הלב ומחשבתו כמו בלמוד משנה וגמ', ולא דמי ללימוד רבי יוחנן לתלמידיו שהיה דורש כל תיבה ואומר וקרי וכתבי שזיה עיקר תורה שבע"פ לדרוש הקרא איז להלכה בין לאגדתא כסיים מלמוד ספר מקרא זה הוא עוד יותר ראי להחשיב סעודת מצוה מסיום מסכת הכמפורש כן שם בפנ"י שכתב כסיים ספרא דאיוב לר' יוחנן הוא עוד כ"ש מסיים מסכת שנחשב סעודת מצוה.

האם ילדים יש להם חיוב לעשות הבדלה לפני שאוכלים בתשעה באב שנדחה ליום ראשון

מה שהבאתם בשם שו"ת שבט הלוי חלק ז סי' ע"ז שני טעמים לחייב קטן בהבדלה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב **מאיר אברהם קליין** שליט"א
קריית בעלזא בית שמש
לעילוי נשמת אבינו
הרב **צבי אהרן בן נתן ז"ל**
נלב"ע י"ד אב תשנ"ג.נ.צ.ב.ה.

הרה"ג **מנחם מענדל גרינפלד** שליט"א קריית בעלזא בית שמש
לרגל שמחת נישואי בתו במו"ט
עב"ג הבה"ח המופלג בתורה"ש **מנחם אהרן שפיארא** ז"ל ממחזרי ישיבת בעלזא ירושלים
בנו של ידידינו הרה"ג **יצחק דוב שפיארא** ז"ל
ונכרבת מויל טוב לטבא
הרה"ג **יוחזקאל רובינברג** שליט"א יונקא סיני - ירושלים
יהא רעוא שבוכות זיכרי רבבות זיכה לירות בתת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב **יוסף יצחק הכהן כץ** שליט"א קריית בעלזא בית שמש
מנהל ת"ת חכמת שלמה ירושלים
לרגל שמחת אירוסין בנו
ידידינו הבה"ח המופלג בתורה"ש **יוחנן נחמן** ממחזרי ישיבת בעלזא חיפה
עב"ג בת ידידינו הרב **אברהם איסר בריסק** שליט"א בני ברק
יהא רעוא שבוכות זיכרי רבבות זיכה לירות בתת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

לתרומות לזיכוי רבבות ברחבי תבל גיתן להתקשר: 053-3166560

052764302@gmail.com